

**Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ВВЗП 3.1.7. Філософія

для здобувачів освіти спеціальності 035 Філологія
ОС «Молодший бакалавр»

Відокремлений структурний підрозділ
«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»
Предметна (циклова) комісія суспільних дисциплін

1. Короткий опис дисципліни та контактна інформація викладача

Назва курсу	ВВЗП 3.1.7. Філософія
Назва спеціальності	035 Філологія
Назва освітньої програми	«У країнська мова та література», освітній ступінь «молодший бакалавр»
Статус дисципліни	вибіркова
Семестр вивчення	II, 2022-2023 н.р.
Мова викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальний обсяг годин	90 год.
Лекційні заняття	20 год.

Семинарські заняття	12 год.
Самостійна та індивідуальна робота	58 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладач	Хазін Володимир Олександрович, викладач предметної (циклової) комісії викладачів суспільних дисциплін, «спеціаліст вищої категорії», «викладач-методист»
Е-таїл	Бахіпуладітіг@dtail.com
Консультації	Очні / Он-лайн (за потреби)

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Здатність довільного використання засобів інформаційних та комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань, формувати власну думку та приймати рішення, генерувати нові проекти та ідеї.

Програмові результати навчання:

РН 1. Вільно володіти та спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною мовою усно й письмово, осмислюючи картини світу іншої соціокультури, застосовувати засоби і технології міжкультурної комунікації та взаємодії. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

РН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати, застосовувати принцип науковості при викладі загальнономовних фактів.

РН 4. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів, аналізувати, оцінювати, прогнозувати соціальні, правові, культурні, економічні, політичні та інші події, явища.

2. Тематичний план дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до філософії. Історичні форми розвитку філософії

Тема 1. Вступ до філософії.

Тема 2. Історичний розвиток світової філософії. Чотири епохи в історії філософії.

Тема 3. Філософська думка в Україні.

Тема 4. Світова філософія ХХ століття.

Змістовий модуль 2. Основи сучасного філософського світорозуміння

Тема 5. Основи проблеми сучасної онтології.

Тема 6. Проблема свідомості та пізнання в сучасній філософії. Свідомість і мова.

Тема 7. Основи філософської антропології. Соціальна філософія: людина, суспільство й історичний процес. Культура як феномен буття людини.

4. Перелік обов'язкових та вибіркових завдань, кінцеві терміни підготовки, схема їх оцінювання

Поточний контроль

Поточний контроль з дисципліни «Філософія» - це оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти протягом навчального семестру за національною чотирибальною шкалою усіх видів аудиторної роботи (лекції та семінарські заняття). Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення здобувача освіти в освоєнні програмного матеріалу дисципліни; спрямований на необхідне корегування самостійної роботи здобувача вищої освіти.

Поточний контроль реалізується у формі експрес-опитування, оперативного контролю на лекційних, семінарських заняттях, тестування, виступів на семінарських заняттях, перевірка практичних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем освіти тощо.

Поточний контроль здійснюється лектором. Викладач розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома здобувачів вищої освіти на початку змістовного модулю.

Оцінювання аудиторної роботи

Поточна аудиторна діяльність здобувача вищої освіти оцінюється за чотирибальною (національною) шкалою. Поточне оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти виконується за допомогою процедури об'єктивного контролю - усні відповіді на семінарських заняттях, тестування, реферативні повідомлення, участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття, моделювання ситуацій тощо.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

Оцінюючи усну відповідь на теоретичні питання, ураховується:

- ґрунтовність теоретичних знань з навчальної дисципліни; повнота розкриття питання;
- уміння вдало ілюструвати теоретичний матеріал;
- упевненість, переконливість суджень; уміння аргументувати думку;
- уміння порівнювати, робити потрібні висновки та узагальнення;
- логіка викладу думок, рівень володіння культурою мовлення;

для виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- ґраматична та стилістична ґрамотність письмової роботи.

Поточний контроль здійснюється у формі опитування та перевірки результатів виступів, практичних завдань на семінарських заняттях в чотирибальній шкалі оцінок.

Оцінка «відмінно» ставиться: повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння здобувачем вищої освіти матеріалу, що ним викладається.

Оцінка «добре»: здобувач вищої освіти дає правильний, повний виклад змісту матеріалу, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з певною допомогою викладача чи колег; при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу; здобувач вищої освіти припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка «задовільно»: здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце замінки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не

достатньо логічно й послідовно.

Оцінка «незадовільно»: здобувач вищої освіти припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього - повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому розумінні дійсності.

Критерії оцінювання тестових завдань

Здобувачем освіти надані правильні відповіді до 40 % тесту - оцінка «незадовільно»; 41-59 % тесту - оцінка «задовільно»; 60-79 % тесту - оцінка «добре»; 80-100 % тесту - оцінка «відмінно».

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач вищої освіти може відпрацювати пропущені семінарські заняття, презентувати самостійну роботу, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Система оцінювання самостійної роботи. Самостійна (індивідуальна) здобувачів вищої освіти передбачає оцінювання різних видів завдань. Самостійна робота здобувачів вищої освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи є:

«Відмінно» - здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і вільно використовує набуті теоретичні знання при виконанні самостійної роботи, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем.

«Добре» - здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його в самостійній роботі; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту.

«Задовільно» - здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але в роботі плутає поняття, проявляє відсутність стабільних знань; виявляє неточності у знаннях при виконанні роботи, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

«Незадовільно» - здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не відображає в роботі правильні результати, визначення, висновки в роботі не сформовані з опорою на теоретичні знання, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення.

Проміжний контроль - контроль, який проводиться з метою виявлення і попередження неуспішності здобувачів вищої освіти. Проміжний контроль виставляється на підставі: поточної успішності. Проміжний контроль виставляється за національною шкалою. Результати проміжного контролю виставляються викладачем у «Журналі обліку роботи викладача» та у «Журналі обліку роботи академічної групи» але не враховуються у загальному розподілі балів і не включаються до жодного виду робіт із коефіцієнтом.

Модульний контроль з дисципліни.

Контрольний захід (модульна контрольна робота) з дисципліни «Філософія» проводиться 1 раз на семестр, і включає проведення контрольних заходів за всіма темами змістовного модуля у формі контрольної роботи, тестування, творчого завдання тощо. До контрольних заходів допускаються всі здобувачів вищої освіти незалежно від результатів поточного контролю. Викладач розробляє контрольні завдання (варіанти, тести тощо) для проведення модульного контролю.

Результати контрольного заходу здобувача вищої освіти, який не з'явився на нього, оцінюються «незадовільно» незалежно від причини. Відпрацювання контрольного заходу є обов'язковим.

У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача оцінюється наступним чином:

- під час написання контрольної роботи з дисципліни «Філософія» кожен здобувач вищої освіти отримує індивідуальний варіант, що складається з двох питань і п'яти тестових завдань. На

написання контрольної роботи відводиться 45 хвилин. Форма проведення: письмова. Контрольна робота оцінюється за національною шкалою. Критерії оцінювання за поточним контролем і модульною контрольною роботою наступні:

«Відмінно» — заслугоує здобувач вищої освіти, який виявив всебічні і глибокі знання пройденого матеріалу з тем дисципліни, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені завданням/темою; дає їм пояснення і обґрунтування.

«Добре» — заслугоує здобувач вищої освіти, що виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з тем дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, не дає обґрунтування висновків.

«Задовільно» — заслугоує здобувач вищої освіти, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, припускається суттєвих помилок у виконанні тестових завдань.

Підсумковий (семестровий) контроль.

Семестровий контроль (далі - залік) - це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на семінарських заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни «Філософія» за семестр.

Залік з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми навчання виставляється викладачем за результатами поточного контролю. Залік виставляється викладачем автоматично за умови, якщо здобувач освіти виконав усі види навчальної роботи, які визначені робочою програмою навчальної дисципліни і його середньозважений бал знаходиться у межах 2,51- 5,00.

Результати складання заліків оцінюються за національною двобальною шкалою: «Зараховано» чи «Незараховано» та відповідно до «шкали переведення середньозваженої оцінки в оцінку за національною шкалою та шкалою ЕСТ8» у балах та оцінках ЕСТ8 і фіксується у відомості, заліковій книжці, індивідуальному плані здобувача освіти.

Результати семестрового контролю оцінюються наступним чином:

«Відмінно» — заслугоує здобувач вищої освіти, який виявив всебічні і глибокі знання програмного матеріалу з дисципліни, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені завданням; може зробити узагальнення і висновки; формулюючи думку правильно використовує терміни з дисципліни, дає правильні відповіді на додаткові запитання викладача.

«Добре» — заслугоує здобувач вищої освіти, що виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки; дає правильні відповіді на додаткові запитання.

«Задовільно» — заслугоує здобувач вищої освіти, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, на додаткові запитання, дає недостатньо обґрунтовані, неповні відповіді. Здобувач вищої освіти слабо володіє термінологією, використовує обмежений запас лексики, допускаючи помилки, які утруднюють розуміння його відповіді.

«Незадовільно» — коли здобувач вищої освіти дає неправильні відповіді на всі запитання передбачені завданням, не може їх виправити, не знайомий з основною літературою, не виконав тестові завдання.

Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни

Модульний контроль № 1	
Підсумкова оцінка (середньозважений бал)	
ЗМ1-ЗМ2	
Лекційні, семінарські заняття	Контрольний захід
T1, T2, T3 ... T7	T1-T7

Середнє арифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1 = 0,7$	$k_2 = 0,3$
$E_{k_1} = 1$	

5. Література

Основна

1. Андрущенко В. Вступ до філософії. Великі філософи: навч. посібн. Х.: ТОВ "РИФ", 2005. 512 с.
2. Арутюнов В., Бондар С. Філософія : навчально-методичний посібник. К.: Аспект- Поліграф, 2008. 309 с.
3. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття : вибрані філософські етюди. Київ: Дух і літера, 2012. 473 с.
4. Баумейстер А., Барановська Т. Буття і благо: монографія. Вінниця, 2014. 417 с.
5. Гільдебранд Д. Що таке філософія? Львів : Колесо, 2008. 244 с.
6. Губерський Л. Філософія: Хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. К.: Знання, 2009. 621 с.
7. Горський В. С. Історія української філософії. К. : Наукова думка, 1996. 286 с.
8. Горський В., Кислюк К. Історія української філософії: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Либідь, 2004. 485 с.
9. Гуссерль Е. Досвід і судження. Дослідження генеалогії логіки. К.: ППС-2002, 2009. 356 с.
10. Гуссерль Е. Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія. Вступ до феноменологічної філософії . *Філософська думка*. 2002. № 3. С. 134-149.
11. Лубський В. І., Теремко В. І. Релігієзнавство: підручн.. К.: вид. центр «Академія», 2008. 408 с.
12. Огнев'юк В., Утюж І. Філософія. Історія філософії: Підручник. К.: Грамота, 2010. 256 с.
13. Петрушенко В. Філософія: вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 594 с.
14. Подольська Є. А. Філософія : підручник. К. : Фірма "Інкос", Центр навчальної літератури, 2006. 704 с.
15. Релігієзнавство: Навчальний посібник / В. Докаш та ін. Чернівці: Рута, 2008. 288 с.
16. Рижак Л. Філософія : підручник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 650 с.
17. Скринник М., Фльорко Л., Фльорко М. Філософія: навчальний посібник. Львів : Ліга- Прес, 2015. 477 с.
18. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / В. Андрущенко та ін.; за ред. Г. Волинки. К.: Каравела, 2009. 456 с.
19. Черній А. Релігієзнавство : підручник. К. : Академвидав, 2008. 400 с.

Допоміжна

20. Бабич В. Основы современной онтологии: методология, проблемы, перспективы: монография. Х. : ИНЖЭК, 2006. 295 с.
21. Бойченко М. Системний підхід у соціальному пізнанні : ціннісні та функціональні аспекти : монографія. Київ: Промінь, 2011. 319 с.
22. Бучин О. Онтологія : навчальний посібник. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 107 с.
23. Газнюк Л. Філософські етюди екзистенціально-соматичного буття : монографія. К. : Видавець ПАРАПАН, 2008. 366 с.
24. Духовні цінності в умовах глобальних цивілізаційних трансформацій : монографія / за ред. Т.І. Власової. Дніпропетровськ : Видавництво Маковецький, 2009. 397 с.
25. Декарт Р. Метафізичні розмисли. К. : Юніверс, 2000. 300 с
26. Історія філософії: Підручник / І. Бичко та ін.; за ред. В. Ярошовця. К.: Центр учбової літератури, 2010. 648 с

27. Історія філософії: Словник / за заг. ред. В. Ярошовця. К.: Знання України, 2005. 1200 с.
28. Історія української філософії: хрестоматія / упор. М. Кашуба. Львів, 2004. 354 с.
29. Зайцев М. Особистісне буття в смисловому полі європейської культури : монографія . Київ : Вид. НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2008. 199 с.
30. Кант І. Критика чистого розуму / пер. з нім. Ігоря Бурковського. К. : Юніверс, 2000. 500с.
31. Кравець М. Проблема пізнання та самопізнання в історії філософії : збірник наукових праць. Львів : Ліга-Прес, 2012. 142 с.
32. Лешан В., Звенигородська Ю.. Історія християнства в Україні. Чернівці: Рута, 2007. 120 с.
33. Ницше Ф. Так говорив Заратустра. СПб. : Азбукаклассик, 2005. 336 с.
34. Основи філософських знань: Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство : підручник / Горлач М. І. Т а ін. К. : Центр учбової літератури, 2008. 1028 с.
35. Основи соціальної філософії : навчальний посібник. В.І. Воловик та ін. Запоріжжя : Просвіта, 2012. 319 с.
36. Пазенок В. Людина і всесвіт: до проблеми формування сучасної світоглядної культури. Київ: Знання України, 2015. 98 с.
37. Петрук Н., Борканюк А.. Філософія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Хмельницький: ХНУ, 2012. 283 с.
38. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги /пер. з англ. Олександр Коваленко, Олександр Буценко. Київ : Основи,1994. 435с .
39. Ситник О. Культурна антропологія : походження людини і суспільства: посібн. для студентів. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 179 с.
40. Тойнбі А. Дослідження історії / пер. з англ. Т. 1. К. : Основи, 1995. 614 с.
41. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук та ін. К. , 2002. 742 с.
42. Шамша І. Суперечливість буття як джерело філософського мислення : монографія. Одеса : Фенікс, 2010. 191 с.

6. Політика викладача

Для успішного вивчення курсу «Філософія» та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу кожної теми, при цьому звертається увага на розуміння підходів і принципів, а не на запам'ятовування визначень, особливий акцент ставиться на формування компетентностей.

Вивчення навчальної дисципліни «Філософія» потребує підготовки здобувачів освіти до різних видів аудиторної роботи. Кожне заняття передбачає попередню самостійну підготовку здобувачів вищої освіти до нього, відповідно до теми і питань до обговорення, а також завдань для самостійної та індивідуальної роботи. Під час підготовки до занять майбутнім фахівцям варто опрацювати не тільки конспект лекцій, але й додаткову літературу для більш ґрунтовного оволодіння теорією питання.

Здобувачі вищої освіти на семінарському занятті повинні:

- чітко формулювати основні теоретичні положення;
- обґрунтовувати й доводити свої міркування і твердження;
- давати повну і стисло відповідь на поставлене запитання;
- доповнювати доповідача, брати участь у дискусіях;
- працювати з науковою літературою відповідно до каталогу та бібліографічного опису,

тощо.

На семінарських заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Це ж стосується й здобувачів освіти, які не виконали завдання або показали низький рівень засвоєння знань з основних питань теми.

Для успішного засвоєння курсу «Філософія» здобувач вищої освіти повинен: уміти співпрацювати в різних формах: очній, дистанційній; брати активну участь в аудиторній роботі та он-лайн заняттях; конструктивно підтримувати зворотній зв'язок; своєчасно виконувати завдання для самостійної роботи; займатися самоосвітою; дотримуватись норм і правил академічної доброчесності; у навчальних ситуаціях діяти із позицій етичних норм та правил; брати участь у моніторингових дослідженнях (поточний контроль, модульний контроль, підсумковий контроль).